

СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядаються проблеми використання сучасних віртуально-тренінгових технологій в загальноосвітніх навчальних закладах, які надають можливість вчителю зробити навчально-виховний процес більш гнучким, дозволити учневі самому обрати засоби навчання, постійно користуватися підтримкою вчителя, спілкуватися з іншими учнями. Показано, що застосування нових технологій дозволяє зберегти тенденцію розширеного доступу до отримання освіти без зниження її якості, за їх допомогою значна кількість вчителів зможе отримати післядипломну освіту та підвищити рівень кваліфікації.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, комп'ютер, Інтернет, Web 2.0-технології.

Постановка проблеми. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відкривають значні перспективи управління комунікаціями, процесами та обробкою інформації. ІКТ як глобальна технологічна інновація та багатокомпонентна система, яка динамічно розвивається, є складним об'єктом для вивчення та, на нашу думку, стала базовим системоутворюючим чинником розвитку сучасної освіти. Понад усе це виразно розкривається, якщо розглядати систему освіти з позиції потреб:

1. Суспільства у висококваліфікованих спеціалістах різних професій, здатних до ефективної діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

2. Системи освіти в педагогах, які, з ціллю інтенсифікації та більш якісного рівня навчання, здатні до застосування досягнень ІКТ в своїй професійній діяльності.

3. Викладачів та вчителів у впровадженні сучасних методів навчання з застосуванням засобів ІКТ.

4. Учні та студентів в отриманні якісних знань, реалізації свого потенціалу та підготовки до майбутньої професійної діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Звідси витікають напрямки розвитку інформатизації освіти:

1. Формування готовності педагогів до використання ІКТ в своїй професійній діяльності.

2. Формування високої інформаційної культури сучасних педагогів.

3. Впровадження досягнень ІКТ в практику викладання різних дисциплін.

4. Впровадження досягнень ІКТ в управління освітніми закладами.

5. Постійне та безперервне вдосконалення викладання дисциплін з інформаційних технологій відповідно стану сучасного інформаційного суспільства.

Отже, на сьогоднішній день упровадження інформаційно-комунікаційних технологій є найактуальнішим у таких ділянках освітньої системи як: навчально-методична підтримка навчальних закладів (п.1,2,3,5); управління (п.4,5).

З ціллю реалізації зазначених вище напрямків інформатизації освіти, виокремимо один із шляхів, який необхідно, на нашу думку, пройти кожному вищому педагогічному навчальному закладу: розробка та впровадження сучасної інформаційно-комунікаційної системи навчання – мікросвіту (навчального середовища). Створення зазначеної системи, в свою чергу, ставить завдання:

По-перше, підготовки цілісної системи знань, умінь, навичок із інформаційно-комунікаційних технологій для навчання ІКТ майбутніх вчителів у вищих педагогічних навчальних закладах.

По-друге, забезпечення умов формування мотивації навчання студентів та прагнення до впровадження в навчально-виховний процес та майбутню професійну діяльність сучасних досягнень науки та техніки.

По-третє, спрямування навчання майбутніх вчителів на формування їх готовності до впровадження засобів ІКТ у навчально-виховний процес та набуття досвіду самостійної роботи з відповідними засобами.

Виклад основного матеріалу. Поки що ми розглядали актуальність розвитку системи освіти з позиції потреб сучасного суспільства. Спробуємо обґрунтувати необхідність знань у галузі ІКТ для сучасного вчителя-предметника (мова не йде про вчителя інформатики). Аналіз

СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

проведених досліджень професійної діяльності вчителя загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ) показав, що залучення засобів ІКТ в навчально-виховний процес, навчання з комп'ютерною підтримкою, застосування мультимедійних навчальних програм часто використовується вчителями для формування інтересу учнів до отримання знань. Учителю, який досконало та глибоко володіє досягненнями науки, навчально-виховний процес будує логічно, чітко та доступно; оперує цікавими деталями, фактами; вражає учнів широким кругозором та захоплює високим рівнем своєї освіченості. Ні для кого не секрет, що учнів приваблюють уроки, які проводяться з використанням комп'ютерної техніки (супроводження презентацією, використання навчальних програм, словників, енциклопедій, демонстрації тематичних фільмів тощо). Учні засвоюють навчальний матеріал, коли він оживає на їх очах та коли їм цікаво.

Отже, є важливим володіння вчителем засобами ІКТ на досить високому рівні та вміння знайти їм місце в навчально-виховному процесі. Якщо цей вчитель ще й може продемонструвати свої знання – він стає взірцем для учнів. Багато (якщо не більшість) учнів уже вміють працювати на персональному комп'ютері (ПК) мають його вдома або отримують доступ в Інтернет-клубах. Інша справа, як і для чого вони використовують комп'ютер – на жаль, часто це просто захоплення комп'ютерними іграми, перегляд фільмів та прослуховування музики. Коли ж перед учнями сучасний ерудований вчитель, який відкриває ПК та ІКТ в новій якості – спрацьовує психологічний механізм наслідування. Учні переживають внутрішні протиріччя між наявним і необхідним рівнем своїх знань, що і стимулює їх до більш активного учіння.

До зазначеного вище додамо, що в теперішній час формується ідеальний образ, модель, взірць сучасного вчителя, згідно з якими ідеальним вважається вчитель, який є духовно зрілою та широко ерудованою компетентною особистістю, комунікабельним, високоморальним фахівцем. Він досконало та глибоко володіє досягненнями науки, навчально-виховний процес будує логічно, чітко та доступно; оперує цікавими деталями, фактами; вражає учнів широким світоглядом та захоплює високим рівнем своєї освіченості. Учні цінують такі якості педагога, як глибокі фахові знання, загальна ерудиція, логіка мислення, критичний підхід до розв'язання проблем, переконаність, власна точка зору, принциповість, чітка громадянська позиція, уміння спілкуватися, почуття гумору та ін. Дієвим фактором у цьому

відношенні є саме особистість вчителя, його ерудиція, майстерність викладання.

Окремо слід зазначити, що в умовах інформатизації освіти, в професійно-педагогічній діяльності вчителя, поряд із традиційними функціями, з'являється необхідність виконання нових. Однією з них є інформаційна та мотиваційна підтримка самостійності набуття учнями знань, яка полягає в створенні засобами педагогічної діяльності умов для прояву самостійності, творчості, відповідальності учнів та формування мотивації неперервної освіти. Функція підтримки навчально-виховного процесу реалізується шляхом: вибору вчителем педагогічно доцільних форм, методів та засобів навчання; вибору вчителем технологій навчання (зі спрямуванням на засвоєння змісту предмету, формування компетентностей учнів, стимулювання пізнавальної діяльності); формування вчителем сучасного відкритого навчального середовища, діяльність в якому сприяє становленню та виявленню компетентностей учнів, предметні знання стають підґрунтям для вирішення реальних життєвих проблем; орієнтованого на досягнення цілей навчально-виховного процесу вибору засобів визначення рівня навчальних досягнень.

Очевидним є те, що проблеми створення умов формування готовності майбутніх учителів у педагогічному вищому навчальному закладі до впровадження засобів ІКТ у навчально-виховний процес; формування мотивації застосування інновацій, досягнень сучасної науки в процесі подальшого самовдосконалення мають бути предметом подальшого дослідження. Окрім того, вони уже детально розглянуті в інших наших роботах.

За сучасних умов отримання та передавання різноманітної інформації все частіше проводиться за допомогою використання комп'ютерних мереж. Мережеві комп'ютерні технології останнім часом розвиваються дуже швидко. Все більше організацій і приватних осіб приєднуються до локальних чи глобальних мереж. Зв'язок за допомогою комп'ютерної мережі стає невід'ємною частиною життя суспільства. Стрімкий розвиток ІКТ дає змогу перейти до індивідуальних методів навчання на варіативній основі. Сучасні засоби інформатики та телекомунікацій дають можливість комплектувати певні предмети згідно із своїми життєвими інтересами, планами і професійними перспективами. Мова іде про сучасні віртуально-тренінгові технології навчання, які дають змогу трансформувати існуючу класно-урочну систему, зберігаючи її переваги у вигляді продуктивності

СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

навчання та контролю за ходом навчального процесу, і перейти від групового до індивідуального варіативного навчання.

Аналізуючи актуальність розробки системи знань, умінь, навичок із інформаційно-комунікаційних технологій майбутніх вчителів у ВНЗ, зазначимо, що однією із компонент вбачається створення Інтернет-ресурсу (сайту), призначенням якого було б: створення навчального міні-середовища; поширення передового педагогічного досвіду; підвищення власного фахового рівня; підвищення рівня володіння засобами ІКТ; можливість зробити навчально-виховний процес більш гнучким; розміщення навчальних матеріалів (програм, планів, контрольних запитань до заліку та/або екзамену), теоретичних матеріалів та зразків робіт, електронних версій посібників; підтримка процесу неперервного підвищення рівня знань з ІКТ для всіх форм навчання; допомога учням та вчителям-практикам в самостійній роботі та підготовці до навчально-виховного процесу; надання можливості учневі на відстані отримувати навчальний матеріал; надання можливості учневі постійно користуватися підтримкою вчителя; надання можливості учневі спілкуватися з іншими учнями та ін.

Для вчителів створення свого власного сайту може стати поштовхом для подальшого глибшого вивчення ПК, сучасних засобів ІКТ та можливостей мережі Інтернет. В ті часи, коли Інтернет відкрився для широкого загалу користувачів, він для більшості з них використовувався в якості пошукової системи – це була інфраструктура, в якій кожен міг знайти ту інформацію, яка його цікавила. Звісно, що функції пошуку забезпечували спеціалізовані пошукові системи, зокрема: Google, Yahoo!, Мета, Uaport, Uaportal, Bigmir, Brama, Індекс99, Яндекс, Рамблер тощо. Вся інформація в мережі розташовувалась тільки професіоналами, які отримували за цю роботу відповідну платню, а користуватись інформацією могли всі користувачі.

Звісно все зазначене вище викликає цілу низку запитань. Наприклад, як може створити сайт вчитель, який не має відповідних знань та умінь? Якщо сайт буде створено, то чи зможе вчитель його підтримувати (рівень підготовки з ІКТ, матеріальні затрати тощо). Ці та інші питання вимагають деяких додаткових пояснень. Відомо, що найпопулярнішим сервісом мережі Інтернет, який визначив масове звернення до його ресурсів є WWW (World Wide Web – Всесвітня павутина). У найзагальнішому плані WWW – це система Web-серверів, яка підтримує HTML-документи.

Фахівці поділяють способи створення сайту на три категорії [2]:

- Створення сайту вручну, за допомогою HTML: для отримання веб-сторінки, текст набирається за певними правилами.

- Використання конструктора сайтів – програма, яка дозволяє з готових шаблонів створити власний сайт. Конструктори поділяються на Off-line конструктори та On-line конструктори. Перші можуть працювати навіть без підключення до Інтернету – лиш після створення сайту, для його опублікування, виникає необхідність підключення. On-line конструктори вимагають створення сайту безпосередньо в мережі. Недоліки використання конструкторів вбачаються в тому, що їх можливості тим ширші, чим більше за них заплачено. Звичайно існують і безкоштовні версії, але їх можливості досить вузькі – частіш за все вони пропонують кілька шаблонів оформлень сайту. Платні версії конструкторів сайтів дають можливість швидко змінювати дизайн сайту; редагувати сайт в режимі on-line; підключати програмні модулі (сервіси пошуку по сайту, голосування, зворотний зв'язок, стрічка новин та ін.); користуватися послугами служби підтримки.

- Встановлення на створений сайт системи управління контентом – CMS. Це програма, яка повністю управляє інформацією на сайті та містить деякі безкоштовні послуги для створення професійного сайту. CMS дозволяє управляти сайтом в режимі on-line. Спеціалісти часто стверджують, що залежність від шаблонів (друга та третя категорії) не дозволить повноцінно підтримувати сайт та зробити його популярним. Звісно, що користування платною CMS або конструктором сайту із службою підтримки дає право на замовлення персонального шаблону. Повертаючись до діяльності вчителя та його можливостей, робимо висновок про те, що йому доведеться вивчати мову HTML. Звичайно, часто фахівці стверджують, що для створення сайту в Інтернеті, необхідно мати базові знання HTML. Але можна не погодитись з тим, що наявність цих знань є обов'язковою.

Всі вище перераховані проблеми та дослідження професійної діяльності вчителя спонукали до детального розгляду та дослідження сучасних засобів діяльності в мережі Інтернет та засобів створення сайту. В результаті було зроблено висновок про те, що існують, і є доступними засоби, за допомогою яких вчитель, маючи невисокий рівень комп'ютерної грамотності в змозі створити особистий сайт та підтримувати його.

СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Кілька років тому з'явилися нові технології – Web 2.0, або системи управління сайтом, відмінність яких полягає в тому, що можливість розробки та наповнення контенту (змісту) в самому широкому розумінні (текстові документи, зображення, відеоролики, мелодії тощо) надається користувачу. Головний принцип Web 2.0: “Контент повинен генеруватися самими користувачами” [3]. Можна погодитись з висловлюванням дослідників про те, що “Web 2.0 – це користувацьке самообслуговування”. Як правило, Web 2.0-технології використовують особи, для яких оформлення сайту не є менш важливим в порівнянні з можливістю викладення матеріалу для використання іншими. Ними створюються міні-сайти з кількох сторінок: особисті сайти фахівців, сайти гуртків, невеликих кампаній, груп тощо.

Важливо відзначити, що використання програмних засобів (в нашому випадку засобів

нового напрямку Інтернет-технологій впливають на швидке поповнення рядів користувачів їх послугами.

Не менш важливим є те, що розташування сайту та його підтримка є безкоштовними. Вважаємо, що не буде помилковим зауваження, що в зв'язку з недостатнім матеріальним забезпеченням освітніх закладів та відомими фінансовими проблемами в країні для педагогів цей аспект є досить цінним. Слід зауважити, що існує багато різних критичних відгуків (позитивних та негативних) щодо використання зазначених технологій користувачами-непрофесіоналами. В цій роботі не стоїть ціль їх перегляду та аналізу. Як показав особистий досвід та досвід викладачів та вчителів, Web 2.0-технології можна рекомендувати для використання при створенні власного сайту, сайту вчителів-предметників, групового сайту вчителів тощо (навіть для створення сайту школи) (рис. 1).

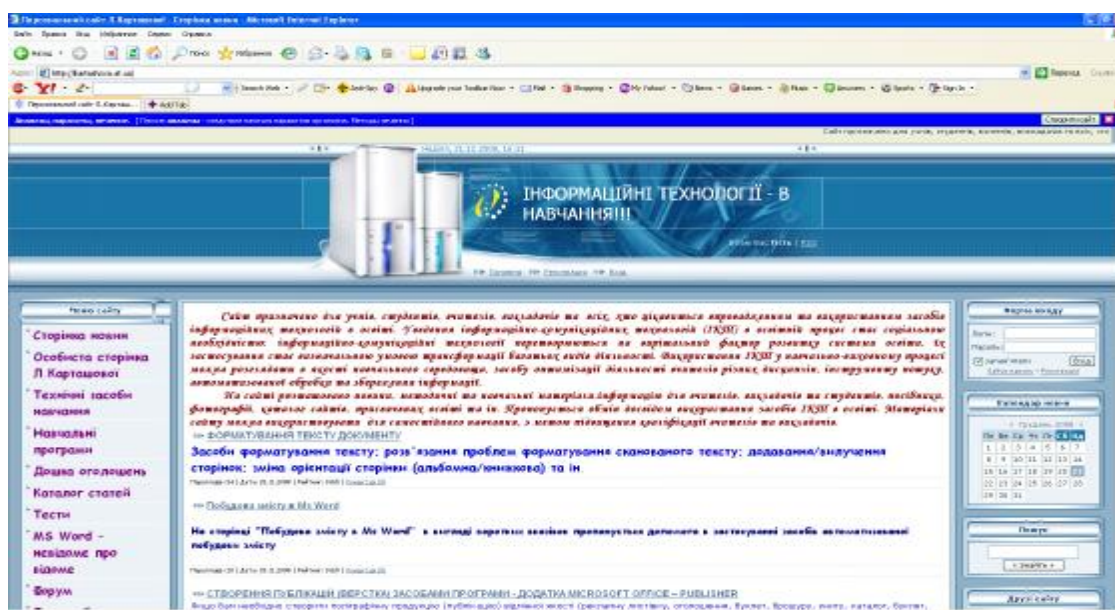

Рис. 1 Особистий сайт Л. Карташової (<http://lkartashova.at.ua/>).

створення сайтів Web 2.0-технологій), які встановлюються не на власному ПК користувача, а на віддаленому сервері, має цілком реальні переваги як для користувачів, так і для самих розробників таких засобів. Це пояснюється тим, що користувач звільняється від таких турбот, як своєчасне оновлення програми, коригування її роботи в операційній системі, захарачення ПК безліччю різних матеріалів тощо. Розробники зазначених засобів теж мають позитиви: зникає необхідність затрат на розповсюдження особистих розробок та на організацію служби підтримки тощо. Саме зазначені позитивні якості

Зручна панель управління дозволяє побудувати його за досить невеликий термін. Управління матеріалами сайту здійснюється безпосередньо через сайт, що надзвичайно спрощує роботу з сайтом. Вільний доступ до коду шаблонів, дозволяє впровадити в життя будь-які дизайнерські задумки автора. Частіше всього система надає можливість обрати дизайн сайту та, при необхідності, його відкоригувати (рис. 2).

Окрім головної сторінки, сайти можуть містити додаткові модулі – веб-додатки, комбінуванням яких можна отримати сайт будь-якої складності: від найпростішої домашньої сторінки до великого

СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНО-ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

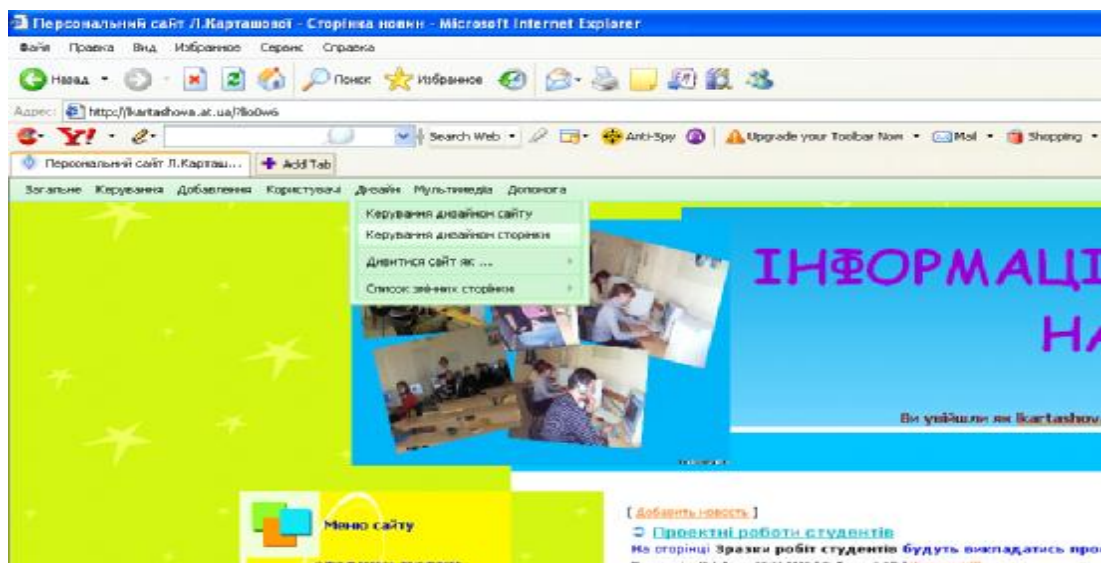

Рис. 2 Панель управління.

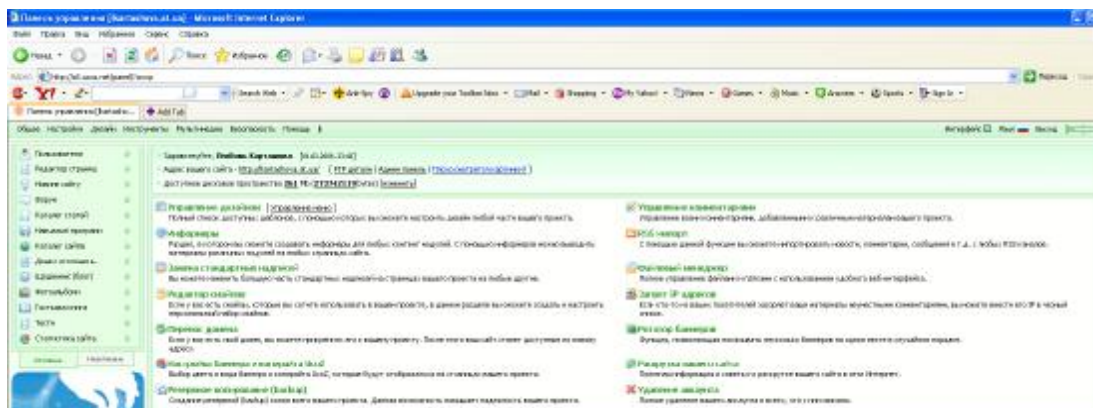

Рис. 3. Засоби налаштування сайту (активізація модулів та їх редагування).

Рис. 4. Засоби редагування сторінок.

порталу. Наприклад (рис. 3) [4]: Форум, Новини сайту, Щоденник (блог), Каталог статей, Каталог файлів, Каталог посилань, Міні-чат, Дошка оголошень, Фотоальбом, Опитування, Гостьова книга, FAQ (питання/відповідь), Поштові форми, Редактор сторінок сайту. Модулі системи можуть бути оптимізовані та налаштовані під реальний проект, що дозволяє створювати сайти будь-якого

рівня складності. Сторінки сайту також можна редагувати, перейменовувати, змінювати їх дизайн тощо (рис. 4). Використання сучасних ІКТ надають можливість зробити навчально-виховний процес більш гнучким, дозволити учневі самому обрати його варіанти, постійно користуватися підтримкою вчителя, спілкуватися з іншими учнями.

ВІДБИТТЯ ПОНЯТЬ ІСТИНА – ПРАВДА В РОСІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Висновки. Застосування нових технологій дозволяє зберегти тенденцію розширеного доступу до отримання освіти без зниження її якості; за їх допомогою можна втілити в життя мрію про післядипломну освіту та підвищення кваліфікації для значної кількості вчителів.

1. *Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп’ютеризації сільських шкіл на 2001 – 2003 роки” від 06.05.2001 № 436.*

2. *Проект Netz.ru. [Електронний ресурс] Із сторінки “Начинающему Веб-Мастеру”. Режим доступу <http://forum.netz.ru/index.php?showtopic=1047>*

3. *25 фактов про web 2.0 [Електронний ресурс] Із сторінки www.romver.ru / Раздел Статьи. Режим доступу <http://www.romver.ru/services/print.php?razdel=415/>*

4. *Новый взгляд на создание сайтов. [Електронний ресурс] Із головної сторінки сайту UcoZ Режим доступу <http://www.ucoz.ru/>*

Стаття надійшла до редакції 23.12.2008

УДК 811.16:81.373.74

Алла Смерчко, кандидат філологічних наук, професор кафедри слов'янських мов

Олена Куцик, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янських мов
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ВІДБИТТЯ ПОНЯТЬ ІСТИНА – ПРАВДА В РОСІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

На достатньому фразеологічному матеріалі (ідіоматика, фраземика, пареміологія) висвітлюються уявлення російського та українського соціуму про правду-істину і правду-справедливість. Схарактеризовано особливості фразеологічних одиниць, що включають до свого складу компоненти істина і правда. Підтверджено положення, що істина – це сфера піднесеного, галузь віри і раціонального знання, а правда-справедливість пов'язана з моральними поглядами народу, з голосом серця, з голосом совісті.

Ключові слова: істина, правда, прислів'я, афоризми, фразеологізми.

Постановка проблеми. Відомо, що бачення світу і його мовне втілення взаємопов'язані, доповнюють і визначають одне одного. Наші уявлення про світ мова намагається утягнути в усталене річище, в результаті чого утворюються образно-мовні стереотипи. На сучасному етапі актуальним є вивчення певним чином оброблених концептів у їх асоціативно-художньому вербальному втіленні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Уявлення про істину в російській картині світу в аспекті логічного аналізу мови було досліджено відомим лінгвістом Н.Ф. Арутюновою [1]. Проте фразеологічні одиниці, що включають до свого складу компоненти істина і правда, не були предметом спеціального дослідження, тим більш у зіставному плані, який, на думку цілої низки вчених, дає досить повну картину подібностей і розбіжностей у лексично-фразеологічному картуванні світу.

Мета статті – визначення складу

фразеологічних одиниць з компонентами істина і правда в російській та українській мовах, їх комплексний порівняльно-зіставний аналіз.

Виклад основного матеріалу. Поняття істина визначається в енциклопедичному словнику, як “правильне адекватне відображення предметів і явищ дійсності суб'єктом, який відтворює їх так, як вони існують поза і незалежно від пізнання; об'єктивний зміст людського пізнання” [СЭС, 516]. В російській та українській мовах поняття істина позначено двома загальнослов'янськими за походженням лексемами істина і правда // правда [Фасмер, ЭСРЯ, т. II, 142; т. III, 352]. В лінгвістичних словниках ці слова трактуються так: істина. 1. Те, що відповідає дійсності, дійсний стан речей, правда. Наприклад: *Прагнення до істини*. 2. Твердження, судження, перевірене практикою, досвідом. Наприклад: *Повторювати стару істину; свята істина; збиті істини* [СО, 236; СРЯ, т. I, 688]; Правда. 1. Те, що відповідає